

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 1. travnja 2026.

Analiza odluke

Jelušić protiv Hrvatske
zahtjev br. 59726/21

čl. 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje
čl. 14. Konvencije – zabrana diskriminacije
čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju – zaštita vlasništva

***Obustava isplate mirovine podnositeljici - roditelju njegovatelju
nije predstavljala nerazmjerno miješanje u pravo vlasništva
i nije joj nametnulo prekomjerni individualni teret***

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u odboru od tri suca donio je 15. siječnja 2026. odluku u predmetu podnositeljice koja je tvrdila da joj je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno čl. 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija), pravo na zabranu diskriminacije zajamčeno čl. 14. Konvencije i pravo na zaštitu vlasništva zajamčeno čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Podnositeljica zahtjeva je otišla u prijevremenu starosnu mirovinu kako bi brinula o sinu koji je teško stradao u prometnoj nesreći, uslijed čega je ostao invalid potpuno ovisan o tuđoj pomoći i skrbi. Zatražila je priznanje statusa roditelja njegovatelja. Centar za socijalnu skrb Rijeka (dalje: CZSS) pozvao ju je i upoznao s relevantnim odredbama Zakona o socijalnoj skrbi, kao i posljedicama priznavanja statusa roditelja njegovatelja. CZSS je podnositeljici objasnio da je status roditelja njegovatelja pravo s elementima radnog odnosa, temeljem kojeg će joj biti uplaćivani doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje, kao i da će joj uslijed toga isplata mirovine biti stavljena u mirovanje. Podnositeljica je izjavila da ostaje pri zahtjevu za priznavanje statusa roditelja njegovatelja i potpisala sačinjeni zapisnik. Podnositeljici je priznat status roditelja njegovatelja, te je potom Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje po službenoj dužnosti donio rješenje kojim je podnositeljici obustavljena isplata mirovine. Ona je uložila žalbu protiv tog rješenja, osporavajući ga u cijelosti. Drugostupanjsko tijelo je odbilo žalbu podnositeljice uz obrazloženje da je na obvezno mirovinsko osiguranje prijavljena u svojstvu roditelja njegovatelja, te da je isplata njezine mirovine morala biti obustavljena dokle god je osigurana po drugoj osnovi. Podnositeljica je pokrenula upravni spor protiv drugostupanjskog rješenja HZMO-a. Upravni sud u Rijeci je poništio rješenje o obustavi isplate mirovine navodeći da je neprihvatljivo da korisnik mirovine ostvaruje niža primanja i izgubi prethodno priznato pravo na mirovinu jer je preuzeo cjelodnevnu skrb o osobi koja je u potpunosti ovisna o njegovoj pomoći. Međutim, Visoki upravni sud (dalje: VUS) je poništio prvostupanjsku presudu uz obrazloženje da se ustavna obveza države da zaštiti osobu s

invaliditetom odnosi na sina podnositeljice, a ne na nju te da je isplata mirovine obustavljena samo za vrijeme dok je podnositeljica osigurana po drugoj osnovi. Ustavni sud je odbio ustavnu tužbu podnositeljice navodeći da je miješanje u njezino pravo vlasništva bilo razmjerno vladavini prava, pravnoj sigurnosti, pravu države da zaštiti svoje imovinske interese i načelu dobrog upravljanja. Odbacio je prigovor o diskriminaciji jer podnositeljica nije iscrpila djelotvorna pravna sredstva. U međuvremenu, podnositeljica je podnijela zahtjev za prestanak statusa roditelja njegovatelja. Po prestanku tog statusa, podnositeljici je bez odgode nastavljena isplata obiteljske mirovine.

Europski sud je razmatrao prigovor podnositeljice da upravni postupak nije bio pošten na temelju čl. 6. Konvencije, prigovor o povredi njezinog prava vlasništva na temelju čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju, te prigovor diskriminacije zbog invaliditeta sina na temelju čl. 14. Konvencije.

Članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju

U predmetu *Moskal protiv Poljske* (br. 10373/05, st. 49.-52., 15. rujna 2009.) Europski sud je utvrdio relevantna načela primjenjiva na prigovore na temelju čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju u vezi s pravom na mirovinu. Ponovio je da je prvi i najvažniji zahtjev čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju da svako miješanje javne vlasti u mirno uživanje vlasništva mora biti zakonito, točnije prvi stavak tog članka propisuje kako je lišenje vlasništva moguće samo „pod uvjetima predviđenim zakonom“, dok drugi stavak određuje da država ima pravo primijeniti odgovarajuće zakone kako bi uredila upotrebu prava vlasništva. Navedeni članak postavlja zahtjev i da lišenje vlasništva bude u javnom interesu, kao i da slijedi legitiman cilj i to sredstvima koja su razmjerna cilju koji se nastoji postići. Načelo dobrog upravljanja zahtijeva da, kada je riječ o pitanju od općeg interesa, javna tijela postupaju pravodobno, na primjeren način i krajnje dosljedno. Štoviše, ne može se utvrditi da je postignuta pravična ravnoteža ako osoba snosi pojedinačan i prekomjeran teret.

Presuda VUS-a, kojom je podnositeljici obustavljena isplata mirovine, predstavljala je miješanje u pravo podnositeljice na zaštitu vlasništva na temelju čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju. To miješanje temeljilo se na odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, kojima je propisano da će se osoba kojoj je priznat status roditelja njegovatelja osigurati prema propisima o socijalnoj skrbi, kao i da će se obustaviti isplata mirovine korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost temeljem koje postoji obveza na osiguranje. Europski sud je naveo i da je miješanje u pravo podnositeljice težilo legitimnom cilju, a ta je zaštita javnog proračuna.

U odnosu na pitanje je li uspostavljena pravična ravnoteža između zaštite javnog interesa i zaštite prava podnositeljice, Europski sud je primijetio da roditelji njegovatelji imaju pravo na naknadu, te ostvaruju prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja. Iako se ne radi o tradicionalnom radnom odnosu, nadležno ministarstvo prijavljuje početak i prestanak statusa osiguranja roditelja njegovatelja i plaća doprinose za obvezna osiguranja, a koji su slični doprinosima koji se uplaćuju za osobe u radnom odnosu. Nadalje, razdoblje osiguranja po osnovi roditelja njegovatelja uračunava se u mirovinski staž i predstavlja osnovu za određivanje starosne mirovine. Slijedom navedenog i uzimajući u obzir tvrdnju zastupnice, Europski sud je naveo kako prema hrvatskom pravu nije bilo moguće istovremeno primati i naknadu za roditelja njegovatelja i mirovinu, a što je potkrijepljeno i dosljednom sudskom praksom upravnih tijela.

Naknada koju je podnositeljica primala kao roditelj njegovatelj bila je otprilike 50 EUR niže od iznosa njezine mirovine¹. Međutim, CZSS je upoznao podnositeljicu s posljedicama koje će priznavanje statusa roditelja njegovatelja imati po njezinu mirovinu, na što je ona pristala. Europski sud je istaknuo i da je podnositeljica u svakom trenutku bila slobodna podnijeti zahtjev za prestanak statusa roditelja njegovatelja, te je mogla nastaviti primati iznos mirovine. Kada se podnositeljica odlučila za potonju mogućnost, odmah je nastavljena isplata njezine mirovine. Europski sud je primijetio i da novi Zakon o mirovinskom osiguranju više ne predviđa mogućnost obustave isplate mirovine osobi kojoj je priznat status roditelja njegovatelja.

Zaključno, Europski sud je naveo kako miješanje u pravo vlasništva podnositeljice nije bilo nerazmjerno, kao i da joj nije bio nametnut prekomjerni individualni teret. Stoga je odbacio prigovor podnositeljice temeljem čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju kao očigledno neosnovan.

Članak 6. Konvencije

Europski sud je prvotno istaknuo kako on nije sud četvrtog stupnja koji ispituje presude domaćih sudova na temelju čl. 6. st. 1. Konvencije, osim ako su utvrđenja domaćih sudova proizvoljna ili očigledno nerazumna (*Bochan protiv Ukrajine (br. 2)*² [VV], br. 22251/08, st. 61., 5. veljače 2015.). Domaća sudska odluka ne može se smatrati proizvoljnom u mjeri koja bi dovela u pitanje poštenost postupka, osim ako nije obrazložena ili ako se njezino obrazloženje temelji na očitom činjeničnoj ili pravnoj pogrešci domaćeg suda. Takva pogreška mora biti toliko ozbiljna da predstavlja „uskraćivanje pravde”, odnosno mora biti toliko „očita” da je nijedan razuman sud ne bi mogao učiniti.

Prigovor podnositeljica su pažljivo ispitala dva upravna tijela. Iste te prigovore su potom ispitali Upravni sud u Rijeci, VUS i Ustavni sud. Europski sud je naveo kako ne smatra da su razlozi koje je VUS naveo u obrazloženju svoje presude bili proizvoljni ili očigledno nerazumni. Slijedom navedenog, odbacio je prigovor podnositeljice temeljem čl. 6. Konvencije kao očigledno neosnovan.

Članak 14. Konvencije

Glede prigovora podnositeljice o diskriminaciji temeljem invaliditeta njezina sina (tzv. diskriminacija po asocijaciji), Europski sud je naveo kako je na raspolaganju imala više pravnih sredstava. I prigovor zbog diskriminacije u upravnom postupku i tužba temeljem odredbi Zakona o suzbijanju diskriminacije su predstavljali djelotvorno pravno sredstvo u predmetu podnositeljice. Međutim, podnositeljica nije iskoristila nijedno od navedenih pravnih sredstava. Štoviše, i Ustavni sud je iz istih razloga odbacio dio ustavne tužbe koji se odnosio na prigovor o diskriminaciji.

Slijedom navedenog, Europski sud je odbacio prigovor podnositeljice temeljem čl. 14. Konvencije zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

¹ Podnositeljici je priznato pravo na mirovinu u iznosu od 2.900 HRK (približno 380 EUR), dok je kao roditelj njegovatelj ostvarila pravo na naknadu u iznosu od 2.500 HRK (približno 330 EUR).

² Sažetak presude je dostupan na [hrvatskom jeziku](#).

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2026. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava